

شورای سیاست‌گذاری حوزه‌های علمیه خاوران

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران

معاونت پژوهش

استان همدان شهر همدان مدرسه علمیه تخصصی فدک

عنوان

ماهیت، اختیارات و احکام قتل ترحمی از منظر

فقه امامیه

استاد راهنما

حجت‌الاسلام والمسلمین محمد صالحی

نگارنده

طیبه سلیمانی

سال تدوین ۱۴۰۳

کتابخانه

میران

تحمیده

حمد و سپاس خدایی را که گردش کائنات را برمدار توحید بنا نهاد و جمله مخلوقات را بر محور آن به حرکت واداشت. آنگاه اعجاب‌انگیزترین مخلوق خویش را مسجود ملائک قرار گرفته بود به رخ عالمیان کشید و خود را به جهت خلقت سترگی ستود: فتبارک الله احسن الخالقین. پس از آن آیات آفاق و انفس خویش را فرا روی انسان نهاد و بزرگ‌ترین کتاب هستی و تنزل یافته از عالم علوی را به دنبال سلسله پیام‌آوران خویش هم‌نشین موجودی قرارداد که مدال و لقد کرّمنا بنی آدم بر شانه‌های او می‌درخشید. اینک این مائیم و نشانه‌های تکوینی و تدوینی حق تا راه را از پس ظلمات فوق ظلمات به سمت ابدیت بیابیم.

تقدیم به

ساحت مقدس امام زمان حضرت مهدی ارواحنا فداه
و ارواح مطهر علما و شهدا

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواران

تقدیر و تشکر

در آغاز تحقیق از محضر همه‌ی علما و دانشمندان الهی و بزرگان مکتب علم که کتب ارزشمند آنان دست‌مایه این تحقیق بوده و بسیاری از آنان از عالم خاک پر گشوده و در جوار رحمت حق مأوا گزیده‌اند قدردانی نمایم و از خداوند غفار علو درجات آنان را خواستار گردم. اما بنا به فرموده معصوم که من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق بر خود واجب می‌دانم از همه‌کسانی که در انجام این رساله به‌نوعی مرا یاری کرده‌اند صمیمانه تشکر و قدردانی نمایم...

۵۶. طباطبایی، بروجردی، حسین جامع احادیث شیعه، تهران، انتشارات فرهنگ سبز، ۱۴۲۹ ه.ق.
۵۷. طباطبایی، محمدحسین، المیزان فی تفسیر القرآن، چاپ پنجم، قم، انتشارات اسلامی جامعه مدرسین حوزه علمیه، ۱۴۱۷ ه.ق.
۵۸. طبرسی، فضل بن حسن، اعلام الوری، تهران، دارالکتب الاسلامیه، بی تا
۵۹. _____، تفسیر جوامع الجامع، قم، دانشگاه تهران، ۱۳۷۷ ش
۶۰. _____، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، محمد جواد، بلاغی، چاپ سوم، تهران، ناصر خسرو، ۱۳۷۲ ه.ش
۶۱. طوسی، محمد بن حسن ابوجعفر، تهذیب الاحکام، چاپ چهارم، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۴۰۷ ه.ق
۶۲. طوفی حنبلی، سلیمان بن عبدالقوی، شرح مختصر الروضه، بیروت: چاپ عبدالله بن عبدالمحسن ترکی، ۱۴۲۴ ه.ق
۶۳. عباسی، محمود، مسائل اخلاقی قتل ترحم آمیز، فصلنامه اخلاق پزشکی، انتشارات حقوقی دانشگاه شهید بهشتی، سال اول، شماره دوم، ۱۳۸۵
۶۴. علی دوست، ابوالقاسم، «فقه و عقل»، مجله قیسات، ۱۳۷۹
۶۵. غالب المهدی عبد الرزاق، تکمله فتح القدير، دار الکتب العلمیه، بی تا
۶۶. غمامی، محمد مهدی، «اتانازیا با مطالعه تطبیقی در فقه و حقوق جزای ایران»، مجله اصلاح و تربیت، ش ۴۹، سال چهارم، ۱۳۸۵
۶۷. فراهیدی، خلیل بن احمد، کتاب العین، چاپ دوم، قم، نشر هجرت، ۱۴۱۰ ه.ق
۶۸. فیض کاشانی، محمد محسن ابن شاه مرتضی، الشافی فی العقائد و الاخلاق و الاحکام، مهدی انصاری قمی، تهران، دار نشر اللوح المحفوظ، ۱۴۲۵ ه.ق
۶۹. _____، الوافی، ضیاء الدین حسینی اصفهانی، اصفهان، کتابخانه امام امیرالمؤمنین علی علیه السلام، ۱۴۰۶ ه.ق
۷۰. _____، رسائل فیض کاشانی، بهراد جعفری، تهران، مدرسه عالی شهید مطهری، ۱۴۲۹ ه.ق

۷۱. قاسمی ثریا، سودابه رستمی، «بررسی حکم فقهی حقوقی اتانازی»، سفیر نور، فلسفه و کلام، پائیز ۱۳۹۱
۷۲. قلی زاده، احمد، واژه شناسی اصطلاحات اصول فقه، تهران، پژوهش های علمی فرهنگی نورالاصفیاء، ۱۳۷۹
۷۳. کاشف الغطاء نجفی، علی بن محمد رضا بن هادی، نور الساطع فی الفقه النافع، نجف اشرف، مطبعة الآداب، ۱۳۸۱ ه.ق
۷۴. کاظمی خراسانی، محمد علی، فرائد الاصول، قم: تقریرات درس آیت الله نائینی، ۱۴۱۲ ه.ق
۷۵. کافی الکفاه صاحب بن عباد، اسماعیل بن عباد، المحيط فی اللغة، عالم الکتاب، ۱۴۱۴ ه.ق
۷۶. کرمی خدابخش، مرگ آسان و راحت، تهران، دفتر انتشارات معارف، ۱۳۸۱
۷۷. کشی، محمد بن عمر، رجال الکشی، مشهد، انتشارات دانشگاه مشهد، ۱۳۴۸ ه.ش
۷۸. کلینی، محمد بن یعقوب ابوجعفر، اصول کافی، تهران، دارالکتب اسلامی، ۱۳۸۷
۷۹. گرجی، ابوالقاسم، تاریخ فقه و فقها، چاپ سوم، تهران: سمت، ۱۳۷۹
۸۰. گلدوزیان، ایرج، حقوق جزای اختصاصی، تمامیت جسمانی، تشخیص معنوی و ...، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ پنجم، ۱۳۸۳
۸۱. _____، بایسته های حقوق جزای عمومی، تهران، نشر میزان، ۱۳۸۵
۸۲. لاریجانی، باقر، پزشکی و ملاحظات اخلاقی، تهران، برای فردا، ۱۳۸۳
۸۳. مازندرانی، محمد صالح بن احمد بن شمس سروی، شرح الکافی، ابوالحسن شعرانی، تهران، المکتبه الاسلامیه، ۱۳۸۲ ه.ق
۸۴. مجلسی محمد تقی، روضه المتقین فی شرح من لایحضره الفقیه، حسین موسوی کرمانی، چاپ دوم، قم، موسسه فرهنگی اسلامی کوشانپور، ۱۴۰۶ ه.ق
۸۵. محدث نوری، حسین، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، گروه پژوهشی مؤسسه آل البيت علیه السلام، بیروت، مؤسسه آل البيت علیه السلام، ۱۴۰۸ ه.ق
۸۶. محقق داماد، مصطفی، مباحثی از اصول فقه ۳، تهران، مرکز نشر علوم اسلامی، ۱۳۶۲

۸۷. محمدی ری شهری محمد ، میزان الحکمه ، قم، دار الحديث، ۱۳۸۴
۸۸. محمدی، لیلا، بررسی مرگ شیرین یا اتانازی (euthanasia) در قوانین کیفری ملی، پایگاه اینترنتی نشر مقالات حقوقی، حق گستر www.haggoster.ir
۸۹. محمدی، علی، شرح اصول استنباط، چاپ سوم، قم، دارالفکر، بی تا
۹۰. محمودیان فرزاد، و دیگران، «بررسی مقایسه ای دلایل موافقان و مخالفان اتانازی»، مجله اخلاق و تاریخ پزشکی، شماره ۳، دوره دوم، تابستان ۸۸
۹۱. مدنی کاشانی، رضا، کتاب الدیات، قم، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه، ۱۴۰۸ ه.ق
۹۲. مرعشی نجفی، شهاب الدین، القصاص علی ضوء القرآن و السنه، قم انتشارات کتابخانه آیت الله مرعشی نجفی، ۱۴۱۵
۹۳. مصطفوی، حسین، التحقيق فی کلمات القرآن الکریم، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۶۰
۹۴. مظفر محمدرضا ، تحریر اصول فقه، علی شیروانی، قم، دارالعلم، ۱۳۸۵
۹۵. _____، اصول الفقه، عبدالله اصغری، قم، مؤلف (شارح)، ۱۳۸۶
۹۶. _____، اصول الفقه، قم: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم: ۱۳۷۰
۹۷. _____، شرح اصول فقه، علی محمدی، قم، دارالفکر، ۱۳۸۷
۹۸. مقدس اردبیلی، احمد بن محمد، مجمع الفائدة و البرهان فی شرح ارشاد الاذهان، قم، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۴۰۳
۹۹. مکارم شیرازی، ناصر، استفتائات جدید، چاپ دوم، مدرسه امام علی بن ابیطالب (علیه السلام)، قم: ۱۴۲۷ ه.ق
۱۰۰. _____، بحوث فقهیه هامه، قم، مدرسه امام علی بن ابیطالب (علیه السلام)، ۱۴۲۲ ه.ق
۱۰۱. _____، القواعد الفقهیه (لمکارم)، چاپ سوم، قم: مدرسه امام امیرالمومنین (علیه السلام)، ۱۴۱۱ ه.ق
۱۰۲. ملا محمد علی، امیر، «ادله مشروعیت عملیات استشهادی از منظر فقه امامیه»، مریبان، شماره ۱۸، سال پنجم

۱۰۳. ملکی اصفهانی، مجتبی، فرهنگ اصطلاحات اصول، قم: عالمه، ۱۳۷۹
۱۰۴. موحدی لنکرانی، محمد فاضل، تفصیل الشریعه فی شرح تحریر الوسیله-القصاص، حسین واثقی و دیگران، قم، مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام، ۱۴۲۱ ه.ق
۱۰۵. _____، احکام پزشکان و بیماران، بی چا، بی تا، بی نا
۱۰۶. موسوی خمینی، روح الله، الرسائل العشره، قم، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۴۲۰ ه.ق
۱۰۷. _____، تحریر الوسیله، ترجمه: میرمحمد باقر موسوی همدانی، انتشارات جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ۱۴۰۲ ق
۱۰۸. موسوی خویی، ابوالقاسم، المسائل الشرعیه (استفتائات)، قم، مؤسسه الخوئی الاسلامیه، بی تا
۱۰۹. _____، مبانی تکمله المنهاج، قم، مؤسسه احیاء آثار الامام الخوئی ره، ۱۴۲۲ ه.ق
۱۱۰. _____، مصباح الاصول، قم، مکتبه الداوری، ۱۳۸۳
۱۱۱. _____، موسوعه الامام الخوئی، پژوهشگران مؤسسه احیاء آثار آیه الله العظمی خویی، قم، مؤسسه احیاء آثار الامام الخوئی، ۱۴۱۸ ه.ق
۱۱۲. موسوی محمد، مریم رضوی نیا، اتانازی در فقه و حقوق اسلامی با محوریت آرای امام خمینی «پژوهشنامه متین، تابستان ۱۳۹۳، ش ۶۳
۱۱۳. نجاشی، احمد بن علی، رجال النجاشی، قم، انتشارات جامعه مدرسین، ۱۴۰۷ ه.ق
۱۱۴. نجفی، محمدحسن، جواهرالکلام فی شرح شرایع الاسلام، عباس قوچانی و علی آخوندی، چاپ هفتم، بیروت، ۱۴۰۴ ه.ق
۱۱۵. نراقی، احمد بن محمد مهدی، مستند الشیعه فی احکام الشریعه، قم: مؤسسه آل البیت علیهم السلام، ۱۴۱۵ ه.ق
۱۱۶. نصیری منصور، نظریه «برین سودگرایی» در اخلاق و تطبیق آن با نظریه سودگرایی رایج، فصلنامه پژوهشی پژوهش نامه اخلاق، سال سوم، پاییز ۱۳۸۹
۱۱۷. هاشمی خانباسی، علی، «تعارض ادله و قواعد رفع آن»، فصلنامه تخصصی فقه و تاریخ تمدن، سال ششم، شماره بیست و پنجم، پاییز ۱۳۸۹

۱۱۸. یزدی، محمد، فقه القرآن، قم، موسسه اسماعیلیان، ۱۴۱۵ ه.ق

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خوارزم